

Pleonasmes

El Diccionari Fabra diu que *pleonasmne* significa "enprament de més mots que els necessaris per a expressar una idea". El nostre llenguatge habitual és, segurament, molt pleonàstic: en un bon nombre de casos, diríem el mateix que diem prescindint d'una bona part dels mots que hem utilitzat. En termes sintàctics, el pleonasmne consisteix pròpiament en la duplicació d'un membre de l'oració; és a dir, en la seva doble formulació gramatical. Les diverses menes de pronoms, com que són mots vicaris, solen ésser els grans protagonistes dels pleonasmes: representem un membre de l'oració pel mot o pel conjunt de mots per què ha d'ésser representat normalment i, alhora, pel pronom encarregat de substituir-lo en el cas en què, essent ja un terme conegut, es vol evitar la seva repetició. I són molt freqüents els casos en què els termes que es dupliquen són tots dos pronominals: per exemple, un pronom relatiu i un pronom feble. Els mots que indiquen relació de possessió són també objecte de freqüents duplicacions, perquè aquesta relació es pot indicar amb procediments gramaticals molt diferents: els mots possessius pròpiament dits (*el meu, el teu...*), el verb *tenir* i alguns del mateix camp semàntic (*possar...*), la preposició *de* i el pronom feble *en*.

Considerant el que acabem d'exposar, no és pas gens estrany que algunes vegades el pleonasmne consisteixi no en una duplicació sinó en una tripliació, com en aquesta frase que acabem de llegir en una revista molt interessant de la nostra premsa comarcal: *...els músics dels quals se'n commemora el seu aniversari*. Efectivament, la relació de possessió entre *l'aniversari* i *els músics*, o si es vol, dit altrament, la determinació de *els músics* per *l'aniversari*, es formula per mitjà del terme relatiu precedit per la preposició *de*, del pronom feble *en* (segon element de la combinació *se'n*) i del terme possessiu *el seu*. I, en bona sintaxi, si més no en aquest cas, amb un d'aquests tres mitjans en tenim prou: cal prescindir dels altres dos. Pel que fa a la tria, no podem sinó recórrer al terme relatiu, per la raó tan elemental que serveix també d'element d'enllaç entre l'oració transcrita i la principal de què depèn: *...els músics dels quals es commemora l'aniversari*. Suposera, però, una oració que no sigui de relatiu: què triaríem, el pronom *en* o el possessiu? Preferentment, el primer, però el segon no deixaria d'ésser un recurs vàlid: *...i ara se'n commemora l'aniversari, ...i ara es commemora el seu aniversari*.

Albert Jané